

heiligmaking komen zal, toch heeft elk kind Gods een waarachtige haat tegen de zonde. Hij heeft geen tijd in de zonden van anderen te wroeten. Hij heeft genoeg aan zichzelf, om zichzelf te reinigen. Daartoe spant hij alle krachten in. Wij ervaren dus bij onszelf: Haat tegen alle zonden, vooral tegen onze boezem- en lievelingszonden. Wij weten dat wij met deze zonden den goeden God en den Heiligen Heere Jezus krenken. Die haat is er dus.

En nu gaat het zooals ik zooeven zeide: wij zijn niet bereid en niet gewillig, maar de Heere zit ons in de wijsheid Zijner liefde achterna, steeds is Hij bij ons met Zijn Heilige Geest, verootmoedigend en opbeurend.

Voor enkele oogenblikken wilden wij niet en plotseling!.... alles, alles! — mijn Heere en mijn God! Wij zijn bereid Hem te leven, niet der wereld en niet der zonde en allermint onszelf en onze eigen wil. Wij zijn gewillig, zóó voor Hem te leven, dat Zijn naam worde geprezen en verheerlijkt; dat Zijn heilige wil geschieden moge, dat Hem alle eer worde gegeven, en gesproken worde van Zijn genade en wonderwegen.

Het gaat er dus om, niet voor de wereld te leven, niet voor vrouw en kinderen, niet voor den patroon, niet voor zichzelf en eigen begeerte, maar voor Hem!

Want Hij is het waard!

Amen.

ALLE DINGEN MOETEN DIENEN . . . .

VRAAG EN ANTWOORD 1.

(Schets).

1. Bewijs: Rom. 8 : 28.

a. Welke dingen?

Alles wat de geloovigen naar de wijze raad Gods in het leven pleegt te overkomen: voorspoed, tegenspoed, verhooging, vernedering, droefheid, vreugde, smaadheid en schande en eer, gezondheid, krankheid, het leven en de dood.

b. Wat moeten zij doen?

Dienen! alle dingen maakt de Heere door Zijn kracht tot dienstknechten.

c. Waartoe moeten zij dienen?

Tot zaligheid! hier op aarde en vooral hiernà. Wij zijn hier in een jammerdal en in hevige strijd — maar overwinnaars door Jezus Christus in alle dingen.

d. Wien moeten zij dienen?

Mij tot mijn zaligheid! Hier spreekt een geloovige. De Heere wil ons de zaligheid schenken. Als wij kinderen zijn dan zijn wij ook erfgenamen.

e. Mogen onder „alle dingen” ook onze zonden gerekend worden?

Niet direct! God de Heere haat en straft de zonde en vanwege onze zonden moeten wij allerlei bittere pillen slikken.

2. Bewijzen uit de Heilige Schrift.

n. Door de moord van Kain op Abel leerde Adam nog dieper inzien welk een ellende uit de zonde voortkomt. En bij de geboorte van Seth beleed hij dat zijn kinderen niet meer naar Gods beeld maar naar zijn beeld ontvangen en geboren waren.

(Hoe ziet het beeld van een zondaar er uit?)

- b. Abraham bij Pharao in Egypte. Gen. 12.
Abraham bij Abimelech te Gerar. Gen. 20.
Abraham op Moria.
- c. Jacob tegenover Esau en Laban.
Israël heet hij zoo dikwerf als Jacob reddeloos schijnt verloren te gaan. „Jozef leeft nog!” „op Uwe zaligheid wacht ik, o Heere!”
- d. Mozes uit het water gehaald door de dochter van Farao en uitbesteed bij zijn eigen moeder. Naomi en Ruth. Het weeskind Esther. De weduwe te Sarepta 1 Kon. 17. De Sunamitische 2 Kon. 20, 21 en 2 Kon. 8 : 5. De gevangengenomen jonge dochter en Naäman 2 Kon. 5. Job in bange aanvechting van den Satan en zijn vrienden. David — Saul, Absalom, Ammon, Thamar, Simei, Seba, Joab, Achitofel, Bathseba (uit deze is Salomo geboren), Adonia, Jeremia tegenover zijn volk en bij de Babyloniërs. Daniël, Sadrach, Mesach en Abednego.
- Ook degenen waarvan wij in het Evangelie lezen dat zij bezocht werden met tegenspoed en kwalen.
De Apostel Paulus. Zie Rom. 7 en 8; 2 Cor. 11 : 22, 23 en 12 : 7—9; 2 Cor. 4 : 17: „Onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid”.
- Daarom houdt moed! volk des Heeren, roemt in uw kruis! en zegt tot uw ziel: „Wat buigt gij u neder, o, mijn ziel! hoop op God; want ik zal Hem nog loven; alle zegen en genade zal nog geschonken worden; ik ben een erfgenaam en verwachter van de eeuwige zaligheid”.

Tot mijn zaligheid.

Waarin bestaat die zaligheid?

- a. Wij zijn zalig in dit leven. Ef. 2: Uit genade zijt gij zalig geworden; zalig in hope: Rom. 8; zalig in een levende hope: 1 Petr. 1.
- b. Na dit aardsche leven zijn wij eeuwig zalig, volkomen zalig!
- ad a: In dit leven bestaat onze zaligheid
1. In onze krachtdadige roeping tot de zalige gemeenschap met Christus.
  2. In onze aanneming in Christus als kind en erfgenaam.
  3. In onze eeuwige verzoening met God door het bloed van Christus.

4. In de vrijspraak van al onze zonden, zoodat er geen verdooemenis meer is voor ons, die in Jezus Christus zijn.
5. In onze wedergeboorte en dagelijksche vernieuwing of levendmaking door de Geest des Heeren om de heiligmaking te volbrengen.
6. In onze voortdurende bewaring tot de zaligheid, in de kracht Gods.
7. In onze vrede en blijdschap, welk kruis God ook te dragen geeft.
8. In de levende hoop en in het smaken van de zekerheid van onze zaligheid en in het putten uit de volheid des Heeren, in de gemeenschap van de Heilige Geest, ook al zijn wij geheel machteloos.

ad b. Waarin bestaat na dit aardsche leven onze zaligheid?

1. Wij zullen God zien, onmiddellijk.
2. De verlossing is dan volkomen en de erfenis is dan in ongestoord bezit.
3. Wij zullen God volmaakt kennen, gelijk wij van Hem gekend zijn, in al Zijn deugden en volmaaktheden.
4. Wij zullen God volmaakt liefhebben naar Zijn liefelijke wet.
5. Wij zullen de Goddelijke natuur volmaakt deelachtig zijn.
6. Wij zullen de volkomen rust hebben, naar ziel en lichaam.
7. Wij zullen een verheerlijkt bestaan hebben, gelijkvormig aan het verheerlijkte lichaam van Christus.
8. Er zal ons een volkomen blijdschap en een eeuwige vreugde geschonken worden.

Welkom eeuwigheid!

GODS VADERLIJKE BEWARING.

VRAAG EN ANTWOORD 1 en 2.

(Schets).

Wij kunnen onszelf niet bewaren. En als wij hooren: „die bewaart zichzelf”, dan moeten wij bedenken dat dit geschiedt door de genade en in de gemeenschap van de Heilige Geest.

Onze vijanden: duivel, wereld en eigen vleesch zijn machtiger dan wij; wij zijn van nature steeds tot alle boosheid geneigd; wij hebben ons leven lang te strijden met onze zondige aard. Het is Christus, onze Heer, die Zijn duurgekochte gemeente lichamelijk en geestelijk bewaart. De bewijzen vindt ge in Jes. 43 : 1; Deut. 32 : 9; Ps. 34 : 20, 21; Ps. 46; 91; 125; Jes. 31 : 5; 33 : 20; Rom. 8 : 31.

De Heere noemt de Zijnen: Zijn oogappel en is hun een wolk en een vuurkolom.

Wij hebben een almachtigen en getrouwen Vader en een getrouwen Heer en Zaligmaker. Joh. 6 : 39; 17 : 1; 1 Petr. 1 : 5.

De gronden waarop wij verzekerd zijn van deze bewaring:

1. Des Heeren eeuwige en onveranderlijke, vrije en soevereine genade. Jes. 41 : 8, 9; Jes. 57; Ef. 2 : 8.
2. Des Heeren onveranderlijke en onherroepelijke belofte. Joh. 5 : 24; Hebr. 6 : 17, 18; Joh. 11 : 26.
3. Onze God kan alles wat overeenkomt met Zijn deugden en volmaaktheden en dat wil Hij ook. Ps. 115.
4. Deze bewaring is verankerd in des Heeren eeuwige verlossing; is verheerlijkt door recht en gerechtigheid in de voor eeuwig geldende genoegdoening van den Zoon Gods. Rom. 5 : 6, 11; Joh. 10 : 9—12.
5. De onveranderlijke affectie van liefde en gunst die de Heere koestert jegens Zijn volk.

6. De vóórtdurende en krachtige voorbede van onzen Heere; een bidden dat steeds verhoord wordt. Joh. 17 : 9, 24; Hebr. 7 : 25.

7. De krachtdadige roeping en wedergeboorte door het Woord der waarheid. Jac. 1 : 18.

8. De den uitverkorenen steeds bijblijvende inwoning des Heiligen Geestes. 1 Joh. 2 : 27.

9. Het aan elk der geloovigen in het bijzonder gegeven geschenk, als pand en zegel van de Heilige Geest. Rom. 5 : 5; Ef. 1 : 13, 14; Rom. 8 : 14, 15; Gal. 4 : 6.

Hierin zien wij een bijzondere macht en kracht, wanneer wij geloovig, ootmoedig en dankbaar nagaan het geheele ambt van de Heilige Geest en Zijn werk der heiligmaking.

Vergelijken wij eens 1 Petr. 1 : 1; Jes. 12; Ps. 27; 62; 118 : 11, 12; Matth. 16 : 18; 2 Tim. 1 : 12; 2 Cor. 4 : 7—10.

Overwegen wij eens het feit, dat wij den allerhoogsten God „onze Vader” noemen mogen en op welke grond wij dit doen. Die Vader bestuurt en regelt alles ten goede Zijner verkorenen in de hemel en op aarde!

Daartoe heeft Hij alle creaturen in Zijn hand: de Engelen (Ps. 34 : 7, 8; Ps. 103 : 20) — al het geschapene dat wij aanduiden met: de geheele natuur (Ps. 148) — en de vijanden.

Eigenlijk heeft God slechts één eeuwigen Zoon.

Om Diens wille zijn wij tot kinderen aangenomen, uit genade.

Wij zijn het dus door genadige aanneming, door wedergeboorte, welke geschiedt door het geloof.

Wij arme doemwaardige mensen! Welk een ontferming, welk een barmhartigheid en genade, welk een diepte van ongehouden liefde! — verankerd in de eeuwigheid. Ef. 1 : 4; Wij zijn uit genade, uit God geboren. Hos. 2 : 3; Joh. 1 : 12.

Zijn wij kinderen, dan zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en medeërfgenen van Christus. Rom. 8.

Laten wij nagaan het onderscheid tusschen aardsche vaders en onzen hemelschen Vader.

Allereerst kunnen de aardsche vaders ons niet een wedergeboorte schenken.

Uit *het tegendeel*¹⁾ mogen wij troost putten in lijden, in smarten

¹⁾ Manuscript hier zeer abrupt: er staat: „Troost daaruit ontwikkeld in lijden, in smarten” enz. Dr K. zal deze troost ontwikkeld hebben uit *het tegendeel*.

ten, in allerlei wederwaardigheden, in nood en dood. Hebr. 12 vs. 6, 10, 11; 1 Joh. 3 : 1, 2.

O! dat alziend Vaderoog! die alwetende kennis! die vaderlijke voorzorg!

Daarom zijn wij zeker van een zalig einde. Ez. 16 : 23; Jer. 31 : 35—37.

Wij willen nu nog nagaan hoe de Vaderlijke voorzorg zich uitstrekt tot alle dingen. Voor God is het geringste even groot als het grootste, en het grootste even gering als het geringste. Als onze haren — onze haren, die wij niet tellen kunnen en waarvoor wij ook geen tijd nemen om ze te tellen, onze haren waarvan wij elke dag eenige achteloos wegwerpen — welnu, als onze haren één voor één bewaard worden, hoeveel te méér al het andere, dat wij niet missen kunnen! Gen. 28 : 19—21.

De uitdrukking: haren doet ons denken aan het geringste. Zie o.a. 1 Sam 14 : 45. Vergelijk de geschiedenis van de drie mannen in de vurige oven, ook: Ps. 34 : 20, 21; denk aan Ps. 56 : 9: Gij telt mijn tranen; Ps. 94 : 11—14; Jes. 46 : 16; Num. 23 : 19; Joh. 19 : 33, 36. Denk aan: het lot wordt in de schoot geworpen, máár . . . ; en Amos 3 : 6: Is er ook een ongeluk in de stad dat de Heere niet doet? en Ps. 94 : 9: Die de ooren geplant heeft, zou Die niet hooren? Die de oogen gemaakt heeft, zou Die niet zien? —

Het scheen een toeval, het geschiedde niet met opzet dat een man de boog spande in zijn eenvoudigheid (1 Kon. 22 : 34).

Maar het was geen toeval, het was van den Heere!

De beide boeken der Koningen geven bewijs op bewijs hoe de Heere laat komen, wat Hij gesproken heeft: hoe Hij omstandigheden, waaraan niemand denkt, alleen in Zijn macht heeft. Hoe kwam Lot uit Sodom? het Kind Jezus naar Egypte? Petrus uit de gevangenis? — Elia ziet vurige paarden en wagenen rondom de berg. Jacob ziet en zegt: Mahanaim! Hongerige raven spijzigen den profeet. Leeuwen vasten als Daniël in hun kuil is. Het ijzer drijft boven, het hout zinkt, het zeer weinige wordt veel. Een aardbeving werpt de deuren open en maakt de boeien los. De roode zee en de Jordaan geven een doortocht met droge voeten. Bij algemeene duisternis is er licht in de woningen van Israël. Zon en maan staan stil op het gebed van een geloovige. Op het gebed van een rechtvaardige regent het in drie jaren en zes maanden niet, en op zijn gebed gaf de hemel weer regen.

Wanneer een geheele stadsmuur valt, blijft dat deel staan

waarop het huis stond van een geloovige vrouw.

Aan de wijzen uit het Oosten wijst een ster het huis aan waar het Kind Jezus geboren was.

Manna en vleesch komen van de hemel, water uit de harde rotssteen. Een ezelin bestraft den profeet. Een ezelin staat vastgebonden voor den Heere en voor hem is een gereedgemaakte zaal open als geheel Jeruzalem bezet is! Een droom van een koning redt het geheele volk Gods. Die de galg bouwde kwam er zelf aan en een diep verachte tot de hoogste eer. Joël vindt een tentpin bij de hand om daarmede Sisera door de slapen te slaan.

Een visch brengt een stater aan. Veertig jaar sleten de schoenen en de kleeren der Israëlieten niet en dat in de barre woestijn! . . .

Op de berg des Heeren wordt alles voorzien! Al onze levensdagen worden in Gods boek geschreven! Zeide Laban niet tot Abraham's knecht, toen deze Rebecca voor Izaäk ten huwelijk vroeg: Dat komt van den Heere, wij kunnen er niéts tegen zeggen, noch goed noch kwaad!!

ZALIG LEVEN EN ZALIG STERVEN.

VRAAG EN ANTWOORD 2.

Vraag: Hoe veel stukken zijn u noodig te weten, opdat gij in deze troost zalig leven en sterven moogt?

Antwoord: Drie stukken: ten eerste, hoe groot mijn zonde en ellende zij; ten andere, hoe ik van al mijn zonde en ellende verlost worde; ten derde, hoe ik Gode voor zulk een verlossing zal dankbaar zijn.

Het standpunt, waarop wij moeten staan, is, dat wij in de troost, de eenige troost, die wij in vraag en antwoord 1 omschreven vinden, zalig leven en zalig sterven mogen; niet: leven en zalig sterven, maar *zalig leven* en zalig sterven.

De vraag komt tot den leerling, dus tot ons, die immers deze Catechismus van der jeugd aan bezitten, als het ware als een toetssteen. Zij wil met andere woorden zeggen: „Ja, maar hoe komt gij in het bezit van hetgeen gij belijdt in vraag en antwoord 1? Een kennis naar de letter kan u dat onmogelijk geven. Wat de mensch daartoe brengt, dat moet toch een zaligmakende kennis zijn. Weet gij dan bij ervaring dat het waar is, zooals het hier staat, welnu, zoo zeg mij eens, hoeveel stukken gij bij uzelf vindt, opdat ik daaruit weet, niet voor mij, maar voor uzelf, dat gij zalig leeft en sterft in deze troost”. Nu komt het antwoord en daarbij moet ik van te voren opmerken, dat al deze drie stukken van wezenlijke waarde en beteekenis zijn en noodig tot een zalig leven en sterven in de troost van het Evangelie. — Wanneer men zoo in de Gemeente komt, onder menschen, onder Christelijke menschen, dan is *dit* schier algemeen de heerschende gedachte — (ik moet het u zeggen, om u, God geve het, alle valsche grond onder de voeten weg te nemen en alle valsche steunsels te verbreken) —: ja, het eerste stuk, hoe groot mijn zonde en ellende is, is een voorbereiding, dat is niet van zooveel beteekenis; en het derde stuk van de dankbaarheid, — nu ja, dat is goed voor een leer van

zedes en plichten, maar dat gaat mij toch niet zoozeer aan. De hoofdzaak, zoo denkt bijna ieder, is maar dit: hoe ik van mijn zonde en ellende — ik zou liever zeggen: van de pijn, die de zonde mij veroorzaakt, van de verdoemenis, van de hel — verlost word. Hier heeft een ieder de hand in de boezem te steken en te vragen, of dat niet zoo is, of hij niet denkt: Ja, het tweede stuk, van Christus, hoe ik van al mijn zonde en ellende verlost word, dat is het voornaamste stuk; daaraan zal ik mij houden, opdat ik zalig sterf; maar het eerste en het derde stuk, — nu ja! . . . Dat komt, doordat de mensch denkt, dat hij door zijn roepen en zijn gelooven de hemel bemachtigt, dat hij zich door zijn roepen en zijn gelooven Christus toeëigent. Verkeerd, geheel verkeerd! Het eerste stuk is van evenveel beteekenis als het tweede, het tweede is van evenveel beteekenis als het derde, en het derde als het tweede en eerste. O, men kan van Christus prediken, dat er een gejuich is in het leger der Hebreëen en men kan bij dat alles alle kennis aangaande den Christus missen, omdat men zijn ellende niet kent en niet weet, dat het stuk van de dankbaarheid even noodig is, om te leven, als eten en drinken.

De Catechismus zegt niet: Ik moet eerst weten, *dat* mijn zonde en ellende groot zijn; want dat weet een mensch wel. Hier moge zich zoowel de koning als de bedelaar willen rechtvaardigen, — ieder mensch heeft een geweten en er is enkel huichelarij en geveinsdheid, als hij loochent, dat zijn zonde en ellende groot zijn. Dat weet ieder mensch zeer goed, wanneer God met Zijn oordeelen komt; de ergste spotter ligt dan terneer en kan niets meer staande houden. Elk mensch weet zeer goed, dat hij vervloekt is, als God met hem in het gericht treedt. Het gaat er echter om, dat gij weet, hoe gij in deze troost zalig leven moogt, en te dien einde moet gij weten, *hoe* groot uw zonde en ellende is.

Waarom moet men dat weten? — Men zou anders den Medicijnmeester niet zoeken. Men zou anders niet bij den Medicijnmeester blijven, men zou Hem niet dankbaar zijn. De Farizeëen wisten ook wel, wat hun zonde en ellende was, maar hoe groot die was, wisten zij niet. Al dat wankelen, al dat geslingerd worden, zoodat men niet in waarheid — ik zeg: in waarheid, — kan zeggen: „Ik heb de vaste grond gevonden, die mijn anker eeuwig houdt”, komt voort uit gebrek aan kennis van zonde. Gij moet weten, dat uw zonde en ellende *zóó* groot is, dat er, de duivel uitgezonderd, geen ongelukkiger schepsel bestaat dan gij; gij moet weten, dat gij het in uw goddeloosheid

bovenmate erg maakt, ja erger dan de duivel, zóó erg, dat gij met de begeerlijkheden van uw vleesch gezonken zijt tot beneden het vee, zoodat een os en een ezel, de vogels, ja elk dier u beschaamt en een prediker is van uw onverstand. Er zijn vele menschen, die zoo de eene of andere slechte eigenschap bezitten en dit veroorzaakt hun smart; zij zijn daarom benauwd en zoo zoeken zij dan iemand, dien zij den Heere Jezus noemen, maar die in het geheel niet bestaat; nu hebben zij eerst wat droefheid over de zonde, wat berouw, een zoogenaamde bekeeringsstrijd, zij leggen er zich op toe, om dit te hebben en gehad te hebben, halen er een spreuk of een Psalmvers bij, passen dat op zichzelf toe en nu zijn zij verlost. Deze menschen hebben wel deze of gene zonde, of hebben ze gehad, deze of die hartstocht of leden daar eenmaal aan, maar in de grond bedorven, geénéel slecht zijn zij toch niet. Zij kunnen kennis krijgen van het tweede stuk, van het stuk der verlossing, dat men er versted van staat, maar zij zijn toch altijd heilig en kuisch gebleven, hebben nooit iemand doodgeslagen, zijn altijd eerlijk gebleven; zij kunnen gemakkelijk de steen opnemen, om die op den eersten den besten zondaar te werpen. — Kennis van zonde en ellende verkrijgt men door de Wet. Dat leert ons de Catechismus. En daar leert hij ons allereerst, dat de hoofdzonde, de voornaamste ellende is, dat er niet bij ons is, wat er moet zijn, namelijk liefde tot God en de naaste. Er is derhalve geen liefde. Wat heeft nu de mensch in zijn eigenliefde, in zijn liefdeloosheid voor begrip van liefde? Hij weet niet eens, wat liefde tot God en de naaste is; veel minder weet hij, dat hij die liefde niet heeft, maar dat hij van nature geneigd is, God en zijn naaste te haten. Gij moet zalig leven, dat is: in waarachtige rust Gods, — en zalig sterven, dat is: in waarachtige vrede met God. Maar dus eerst: zalig leven. Men kan zoo jaar en dag voortleven met twee dingen: men weet, dat men verlost is en men weet het niet; men is verzekerd en in deze verzekerdheid. . . ., ja, op eens is men haar weer kwijt. Ik zeide zoo even: De mensch is zóó slecht geworden, dat er, de duivel uitgezonderd, geen ongelukkiger schepsel is, de mensch is gezonken tot beneden het dier. Om nu in de rust Gods en zalig te leven, moet gij weten, dat gij niet meer bevoegd zijt, — ik zeg: bevoegd, — om nog iets voor God te doen, gij zijt niet meer bevoegd om vroom te zijn, Gods gebod te houden, gij zijt uit de dienst Gods uit, geheel daar uit — in Adam, gij zijt in Adam geheel in ongenade bij Hem. En nu doe, wat gij wilt, het heete goed of kwaad, het is alles een verloren zaak,

gij kunt niets meer doen, gij kunt geen traan weenen en niet zuchten, dat de traan God jegens u genegen zou maken, dat de zucht Hem aangenaam zou zijn. De mensch heeft niets meer; God zou zich eerder ontfermen over het vee dan over de mensch. Dat komt wel aan het licht in de jammer en de ellende, in de oordeelen Gods, als men ziet, wat er geschiedt onder de menschen. Laat ons onszelf geen valsche dingen wijsmaken van den hoogen God. In Adam zijn wij in de grond bedorven en hebben wij tegen God gerebelleerd. Adams schuld is onze schuld. In Adam hebben wij ons handen en voeten afgesneden en de oogen uitgestoken, zoodat er geen denken meer aan is, om het licht te zien of iets te doen en zichzelven uit de macht des Satans te verlossen. In Adam zijn wij zóó zeker de dood gestorven als allen, die in het graf liggen.

Dit hebben wij noodig te weten, om zalig te leven. Gij leerling, zult gij zalig leven met God en Christus, kom den Heere dan niet in de weg met uw doen, met uw licht, met uw moeten en willen. Dat hebt gij te weten, opdat gij rustig en in vrede met uw God, Schepper, Heiland en Zaligmaker leeft. Anders is er bij u aan geen vrede in huis te denken. Gij leeft niet zalig, als het zoo met u staat: Gij hadt het een of ander gebrek aan handen of voeten of een gebrek aan het oog, maar de geneesheer is gekomen en heeft u de staar gelicht, of wat kreupel was, genezen; gij waart in de grond der zaak toch goed, gij hadt slechts een klein gebrek, maar nu zijt gij weer genezen, nu kunt gij weer werken, naar gij meent. Dan is er geen vrede met God, geen zalig leven, nog minder een zalig sterven, want gij zult dan in uw laatste ademtocht nog trachten of gij niet nog een werk kunt doen of een deugd kunt vinden om die Gode voor te houden. — Om zalig te leven en te sterven, moet gij weten, dat gij door en door goddeloos zijt. Denk u hier een zonde of een gruwel, zooals gij wilt. Lees de Brief van Paulus aan de Romeinen, Hoofdstuk 1, o.a. Vers 24: „Daarom heeft hen God ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten, tot onreinheid, om hun lichamen onder elkander te ontceren”, en wat er verder volgt. En eindelijk heet het: „Vervuld zijnde met alle ongerechtigheid, — *vervuld* daarmee, — met hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid; vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid; oorblazers, achterklappers, haters van God, smaders, hoovaardigen, laatdunkenden, vindere van kwade dingen, den ouderen ongehoorzaam; onverstandigen, verbondbrekers, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen”. En nu het derde Hoofdstuk,

— overdenkt eens hetgeen daar geschreven staat van het tiende vers af: „Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; er is niemand, die verstandig is, er is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goedgevoelt, er is ook niet tot één toe. Hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hunne lippen; welker mond is vol van vervloeking en bitterheid; hun voeten zijn snel, om bloed te vergieten; vernieling en ellendigheid is in hun wegen; en de weg des vredes hebben zij niet gekend. Er is geen vreeze Gods voor hunne oogen”. — Belijdt hier voor Gods heilig oordeel: Die man ben ik! Vanwaar al die schrikkelijke ongevoeligheid, dat men preeken aanhoort en blijft die men is, preeken, waardoor steenen zich zouden bekeeren en toch, men blijft besluiteloos, men doet niet de goede keuze. Men neemt de preek niet aan, past ze niet op zichzelf toe. Vanwaar die liefdeloosheid, zoodat men geen ernst maakt met het derde stuk van de Catechismus? Vanwaar dat men bij het tweede stuk blijft staan? Men past het niet op zichzelf toe. Men meent iets te zijn, iets te kunnen, iets te moeten en toch komt er niets van en zoo leeft men dus niet zalig. De meening, dat men enkel licht moet ontvangen, om te kunnen zien, terwijl men toch in 't geheel geen oogen heeft; dat men zichzelf met zalf kan helpen, terwijl men toch blind geboren is; de waan, dat men het hart kan veranderen, terwijl het toch van steen is; dat er toch nog iets door ons moet gebracht worden, terwijl toch niets dan dood in ons is, — deze waan maakt, dat men niet zalig kan leven. De Heere heeft Zijn volk beloofd, dat zij zouden zijn als een bloeiende hof: vanwaar, dat dit niet zoo is? Dat komt van de vervloekte hoogmoed, dat de mensch denkt: Ik ben een Christen, ik heb den Heere Jezus, ik ben alles te boven! en nu zit hij daar zoo stom als een visch, want hij heeft zijn ellende nooit recht gekend.

God neemt het nauw. Van u, van mij is gezegd: Hij is een mensch! Verwacht dus van de mensch niets anders, dan wat menschelijk is, — zoo er geen genade van Boven komt, — niets anders dan wat duivelsch is, niets dan zonde en verkeerdheid. Om zalig te leven en te sterven, moeten wij weten, hoe groot onze zonde en ellende is en zie nu eens in het Boek Leviticus, wat voor zonden en gruwelen gestraft worden bij het Joodsche volk en steek de hand in uw eigen boezem. Al hebt gij ook niets gedaan van dat alles, het gaat er om, wat er in het hart is. Wat geeft God om de daad? Ik geef niets om een buskruitvat,

als het ontploft is: dan is het gevaar voorbij; maar als het nog niet ontploft is, dan is er gevaar en het is een schrikkelijk ding, als het ontploft. De mensch is zulk een buskruitvat en vol van pestilentie; als Gods hand het omsluit, ontploft het niet, maar trekt Hij Zijn hand terug, dan stort alles in. Zoo is de mensch en niet anders; alles is huichelarij en bedrog, wat in hem is, niets dan zonde en gruwelijkheid, liefdeloosheid en werken des duivels. Het baat niet, dat gij bij het gebroken vat blijft staan; het vat is stuk. God erbarme zich, maar het staat niet anders met den mensch. Adam, die daar zoeven nog stond in volkomen gerechtigheid en heiligheid Gods, deze brave man, deze edele, nobele man, werpt de schuld op zijn vrouw: „De vrouw heeft het gedaan, de vrouw, die Gij mij gegeven hebt! hadt Gij mij maar een andere gegeven!” — Is dat edel, of laag? Zoo diep is de mensch gezonken. Maar hij zal zalig leven en zalig sterven! Afgelegd dan de waan, dat er uit u nog een goede gedachte, welke ook, zal voortkomen; dat er aan u nog een vezel zou zijn, waarbij God u nog zou kunnen vatten, alsof er aan u toch nog iets goeds was, zij het ook nog zoo weinig. Wilt gij zalig leven, verwacht dan van uzelf niets dan de dood, opdat gij niet in twist en tweedracht leeft met uw God en Man, die u gemaakt heeft. Want uw werk en Zijn werk kunnen niet samen in het huis staan, waarin Hij wil wonen met Zijn gerechtigheid. Wat van u is, is enkel zonde en dood, het zijn doodsbeenderen en aan het beste, wat daarvan komt, is toch een lijkvlucht, een lucht der verderving. Hoe zou dat een liefelijke reuk zijn in Zijn heilige neusgaten?!

Hier zal menigeen zeggen: „Dat merk ik wel, dat ik mijn zonde en ellende nog niet genoeg ken!” Al weer hoogmoed! Het gaat daarom, dat gij eenmaal hebt aangenomen, dat gij volstrekt niets zijt voor God. Ja, dat wil de mensch wel belijden, om zich aan Gods Wet te onttrekken. Maar het gaat er om, dat ik eerlijk, uit de grond mijns harten, met een goed geweten, — al weet ik ook voor God en menschen, dat mijn rekening betaald, de kwitantie geschreven is, dat ik niets heb, wat mij beschuldigt, — nochtans eerlijk voor Gods heiligheid belijd: Die man ben ik, geheel en al! — Het gaat niet om een kennis van zonde en ellende, waarbij men al zijn schande uitschudt en aan anderen verhaalt, wat voor booze stukken men reeds bedreven heeft, wat helaas velen zoo goed verstaan. Het gaat hier om de Majesteit Gods, om de genade van Christus, om de Wet Gods, om uw geluk, het gaat er om, dat gij zalig leeft en sterft. Hier zeg ik dan, opdat gij zalig leeft: blijf gij met uw handen van

het orgel van mijn Heere Christus af, gij hebt geen spelen geleerd! blijf gij mij van Gods Wet af, gij zijt niet bevoegd, om ook maar een tittel of jota daarvan te doen! Schuldenaar zult gij daarom toch voor God blijven, gedaan moet gij het hebben, maar gij deugt daar niet toe, gij zijt uit Gods dienst en genade uit, uit Zijn huis uit en zoo zijn al uw gedachten, woorden en werken, al zijn zij nog zoo goed, toch ijdelheid.

Wat moest men nu eerder denken, dan: Ik ken slechts den Heere Jezus en mijn naaste en . . . weldra, weldra, heb ik een huisje van eenige planken; o God, wees mij armen zondaar genadig! wat zal ik nog twisten over mijn schandelijke lust? Het gaat er om, dat ik God geloof. Begin eens met de eerste tafel, die, helaas, altijd vergeten wordt! Men spreekt veel van zonde en wederom van zonde en dan doet men, alsof men bekeerd was en niet meer zondigde, alsof men zich toelegde op de heiligmaking. En wat zijn die zonden, waarvan men spreekt? Ach, een, twee, drie weet men er op te tellen en toch, ook deze weet men nog te vergoelijken en te verschoonen, of de schuld daarvan op een ander te werpen.

Hoe groot uw zonde en ellende is, wordt eerst gevraagd; en in deze vraag ligt niet zoozeer, wat gij hebt bedreven, maar veelmeer, wat gij in uw binnenste zijt en hoe God u kent door en door en wat Hij weet, dat er uit u voortkomen zal, als Hij u niet tegenhoudt. De zonde, waarvan men spreekt, is wellicht onkuischheid en nog zoo deze en gene zonde meer; alsof rebellie, ongehoorzaamheid, ongeloof en dat de mensch meent iets te kunnen en te moeten, niet de grootste zonde is. Als iemand, die het weven niet heeft geleerd, eens op de weefstoel ging zitten, wat zou de baas wel zeggen? Zou niet het gansche weefsel bedorven en de zijde vernield worden? Is de mensch nog te redden, zoo zal men hem moeten laten werken, totdat hij zelf erkent, dat hij niets verstaat en niets kan. Moest dat niet in de eerste plaats als zonde beschouwd worden, wat wij beschreven vinden in de 78ste Psalm: zij geloofden God niet, telkens vielen zij van Hem af, zij bleven niet in Hem? Verstaat gij, wat de Heere Jezus bedoelt, als Hij zegt: „Blijft in Mij, en Ik in u. Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zoo zij niet in de wijnstok blijft; alzo ook gij niet, zoo gij in Mij niet blijft. Ik ben de Wijnstok, en gij de ranken; die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht: want zonder Mij kunt gij niets doen?” (Joh. 15 : 4 en 5).

Wat veroordeelt ons als zoo schrikkelijk zondig en ellendig? als niet eens bevoegd tot eenige dienst van God, welke ook?

Dat doet Gods Wet en als Gods Wet het doet, dan doet het kruis het nog meer. Want toen de Heere aan het kruis genageld werd, toen Hem handen en voeten werden doorboord, toen Hij, het ongeschapen Woord, niets meer had, om zich er aan vast te houden, dan het geschreven woord: „Mijn God, Mijn God!” toen is aan het licht gekomen, wat gij, o mensch, voor uw God vermoogt en wat het loon en het einde is van al uw beste werken, namelijk, dat gij verdient aan het kruis genageld te worden, opdat aan het licht kome, dat gij voor God en al Zijn heilige engelen een schandvlek zijt.

De Wet oordeelt ons en ons wordt niet gepredikt, hoe ellendig wij zijn om ons dit te verwijten, maar opdat wij ons voor God verootmoedigen, en met ons niets-kunnen en niets-zijn tot Hem gaan; want het verontschuldigt ons niet. Maar wie zalig zal worden, die veroordeelt zichzelf hoe langer hoe meer voor Gods heilig Aangezicht en belijdt: „Ik ben in ongerechtigheid geboren!” Hij onderschrijft het met zijn bloed, dat hij den eeuwiggen dood heeft verdiend en hij spreekt over zichzelf uit: Vervloekt is een ieder, — vervloekt ben ik!

Om zalig te leven en te sterven, moeten wij weten, hoe groot onze zonde en ellende is, opdat wij, dat wetende, ophouden met het te zoeken in de gebroken bakken, die geen water houden. Geen mensch zal in waarheid verlangen, geheel door den Heere Jezus verlost te zijn, Hem als zijn eenigen Heiland en Zaligmaker aan te grijpen, indien hij niet zaligmakend overtuigd is, dat hij in de grond bedorven is. Dit moet ondervonden worden. God snijdt zoo menigeen zijn heilige neus en zijn ooren af en laat hem diep in het slijk vallen, opdat alle vleesch ophoude met roemen, en de armen en ellendigen moed krijgen, om tot God te gaan, om Hem om genade aan te roepen.

De Wet ontdekt het ons, niet om ons onze zonde voor de voeten te werpen, maar opdat wij der Wet gelijk geven, haar erkennen in haar vlekkelooze heiligheid en ophouden, om ook maar in het minst te beproeven, nog iets voor deze Wet te doen: opdat wij dus der Wet gestorven zouden zijn, gestorven aan ons eigen kunnen-en-moeten, ja ook aan ons gelooven. Want dat behoort mede tot 's menschen ellende, dat, wanneer God hem Christus heeft ingelijfd door een waarachtig geloof, en het geloof in hem is, hij toch met dit geloof volstrekt niets kan uitrichten. Dus nu de rekening gemaakt en gesloten: om zalig te leven en te sterven zij de mensch bankroet gegaan; maar daaronder verbroken en verslagen; want van het verderf is *hij* de schuld, niet God. Hij zij echter bankroet gegaan en wat hij van zichzelf heeft,

— dat hij dat alles samenpakke, het zijn toch enkel afgoden!
— de zee in met dat alles en dat hij zoo naakt en ontbloot zich late drijven op hoop. Dan leeft hij zalig. En van de morgen tot de avond, ja elk uur van de nacht, als hij wakker is en zich ellendig voelt, moet zijn trouwe God en Heiland bij hem zijn, hem helpen, en hem alles geven en schenken. Dan heeft hij het goed, dan vindt hij lavenis en verkwikking; zoo worden de matte zielen ten hoogste verblijd en men ondervindt, dat, terwijl men soms slechts dood en verderf ziet, het nochtans van ons geldt: Gij zijt verlost! Gij komt weer boven!

Het blijft altijd een wonder van Gods trouw, dat Hij ons, te midden van nood en dood, in Zijn licht houdt en onder de hoede van Zijn Woord. In Zijn licht zien wij het licht en onder de hoede van Zijn Woord zijn wij welgeborgen. Hij geeft het in genade, dat het geloof, hoewel het niet weet, dat het gelooft en zich beschuldigt, dat het niet gelooft, nochtans aan nood en dood het Woord voorhoudt en wij met dit Woord tot God komen. Alzoo leert God tot Hem te komen in Zijn Woord, dat wij tot Hem roepen: „Wees mij genadig, o God! naar Uwe goedertierenheid; delg mijn overtreding uit, naar de grootheid Uwer barmhartigheden. Wasch mij wel van mijn ongerechtigheid, want mijn zonde is steeds voor mij!” Als God slechts genadig is, als Hij slechts de ongerechtigheid en zonde wegneemt, als Hij ons slechts rein gewasschen heeft van onze overtreding en onreinheid, dan behoeven wij niet meer te vreezen voor de schrikkelijke dood. Men heeft met de dood niet eens meer iets te maken, maar met God heeft men het te doen, met den levenden God; en nu leert ons Zijn Woord alzoo met Hem te doen, dat wij bij Hem aanhouden om genade, om ontferming, om reiniging van onze ongerechtigheid. Dat wij Hem dus loven en prijzen, omdat Hij een God is, die, naar Zijn eed, den dood des goddeloozen niet wil, ook niet de vreeze des doods, maar die wil, dat er leven, blijdschap, vrede, rust voor Zijn Aangezicht zij, op grond van het eenig Offer, de eenige gerechtigheid, die voor Hem geldt en alleen geldt. Aan de binnenzijde van het schild staat niet: „Ik dank U, o God, dat Gij zoo genadig zijt! ik dank U, o God, dat Gij mijn zonde en overtreding hebt uitgedelgd, en mij hebt gewasschen!” — maar aan de binnenzijde van het schild staat: „Wasch mij! reinig mij! verlos mij! verlos mij van bloedschulden!” — God gaf dit schild, dit Woord, dit gebed. Hij wil genadig zijn, Hij wil de zonden uitdelgen, Hij wil reinigen en wasschen! Waarvan wil Hij reinigen en was-

schen? Van uw overtreding, van uw zonde. Hij geeft het schild, het Woord, het gebed aan u. Gij hebt het niet, gij gevoelt en bevindt u zonder genade. De gansche schuld ligt open voor u en de verklager staat daar en eischt. Gij bezit geen reiniging van zonden, maar ligt in uw verderf, in uw onreinheid, gij verzinkt in het slijk. Daar geeft God het schild, het Woord, het gebed, om met de schuld voor oogen, in het gevoel van ongenade en toorn en bij de ondervinding in welk slijk gij ligt, bij God aan te houden. Zal Hij verhooren? Ja! daartoe gaf Hij het gebed, het Woord, het schild, om te verhooren, om door te helpen, om te behouden en te beschutten. Dat wordt niet gezien, terwijl men roept. Terwijl men roept, ziet en ondervindt men toorn. Wat men voor oogen heeft, is de dood, al zijn onreinheid en alle zonden komen op ons aan, oude zonden, nieuwe zonden, alle te zamen. En het roepen, hoe zwaar, hoe zwaar valt het dikwijls, hoe moeilijk komt het uit het hart, uit de ziel voort, een groote last, een grafsteen ligt er op. De ziel ligt gekneld en gekluisterd in ijzeren ketenen en banden — en kan niet loskomen. Die u van der jeugd aan onderwezen heeft, al waart gij ook een vergeetachtig leerling, Hij, die u gedragen en gekoesterd heeft van uw geboorte aan, die u overvloediglijk alles goeds gedaan heeft en nooit, nooit met u handelde naar uw zonden, diezelfde God weet, wat het stervende kind in de wieg wil. Onze zonden en Gods weldaad, onze zonden en Gods leiding, onze zonden en Gods oordeelen komen zoo bij elkander, dat wij uit dat alles leeren, hoe groot onze zonde en ellende is, opdat wij ons ten slotte in dezelfde toestand bevinden, als waarin Jona zich bevond in de buik van de visch; — toen was hij verslonden en reddeloos verloren, er was geen denken meer aan, om uit deze buik weer uit te komen; hij moest sterven; — toen was de zonde en ellende groot. Daar moet het heen! reddeloos verloren te zijn, opdat de mensch van zijn kunnen, moeten en willen afstand gedaan hebbe en daaraan gestorven zij. — Om in Gods rust en zalig te leven en te sterven, hebben wij dus in de allereerste plaats noodig, dat wij bij ervaring leeren verstaan, hoe wij alles, alles hebben bedorven; dat wij bij ervaring hebben leeren verstaan, dat wij nu zoover gekomen zijn, dat wij met geen gebed, met geen traan, geen zucht onszelf meer kunnen helpen en redden. Het is alles uit en gedaan. Daar komt dan ook de waarachtige zaligmakende kennis, hoe gij van al uw zonde en ellende verlost moogt zijn. Dit tweede punt van de tweede vraag van de Heidelbergsche Catechismus, nml. *hoe ik van al mijn zonde en ellende verlost*

word, wenschen wij thans te behandelen.

Om zalig te leven en te sterven, moet gij weten, hoe gij van al uw zonde en ellende verlost wordt. Dat kunt gij weten met een kennis naar de letter, maar dat baat u niet, en troost u niet, gij hebt daarvan geen nut of gebruik in de nood. Een kind kan op de vraag: „Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?” en: „Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?” antwoorden op zijn wijze; en een professor in de theologie kan daarop antwoorden op zijn wijze. Maar in het aangezicht van de dood is de professor even wijs als het kind, ja het kind is dikwijls wijzer en verstandiger. Hier is sprake van een weten, dat gepaard gaat met de zaligheid en daar zegt de Catechismus niet: „Het tweede stuk, om in Gods vrede te leven en te sterven, is — te weten, hoe ik van al mijn zonde en ellende verlost ben geworden”, maar: „verlost worde”, of: „verlost zij”. Zeer practisch! Want: oude zonden, nieuwe nood en daarbij een getrouwe God.

Er komt aan de zonden bij Gods heiligen geen einde en er komt aan de ellende bij de verlostten Gods ook geen einde. Bij Gods heiligen kan men zonde vinden en bij Gods verlostten ellende. En deze heiligen van den Heere Jezus, deze verlostten zijn er steeds op uit, hoe zij, niet van deze of die zonde verlost worden, want zij hebben zonden zonder getal, maar hoe zij van al hun zonde en ellende verlost worden. Het gaat hun hier al weder om het *hoe*; want het gaat hun voortdurend als de meisjes in de breischool, die moeten leeren breien, — altijd is alles weer in de war. Die zich het best konden helpen, kunnen zich het minst helpen. — Weet gij nu, hoe gij van al uw zonde en ellende verlost wordt? Zijt gij een letterknecht en hebt gij een valsche bekeering, dan kunt gij op eens blijmoedig daarop antwoorden en gij zijt klaar, gelaarsd en gespoord, om de hemel binnen te huppelen en kunt zingen van de toekomstige zaligheid, dat het een aard heeft. Maar zijt gij waarachtig bekeerd, dan weet gij dag aan dag niet, hoe gij van al uw zonde en ellende verlost wordt. „Hoe?” zal menigeen denken, „dat weet ik toch!” Ik zeide: Er is hier geen sprake van een weten, bestaande in een kennis naar de letter, maar van een weten in de Geest; en daar is bij alle verzekerdheid der zaligheid, die er is en niettegenstaande Christus alleen 's menschen wijsheid is, toch voortdurend een vergeten van de les. Want wanneer ik al weet, dat mijn hulp daar of daar is en ik moet die oogenblikkelijk hebben, dan weet ik toch nog niet, of ik die krijgen zal. Ieder Christen weet zeer goed, dat Jezus een volkomen Zaligmaker is, maar moet gij het weten voor uzelf, dan weet

gij het niet. — In mijn nood moet ik practische kennis hebben, een kennis, waarmee ik wat kan uitrichten. Nu kunt gij, als gij oprecht zijt, in uw nood antwoorden: Ja, ik weet wel, wie mij alleen helpen kan, maar ik weet niet, of Hij *mij* genadig is, of Hij *mij* helpen zal, of Hij voor *mij* bestaat. Dat doen al de zonden, dat doet de ellende. Daar voegt zich nu de duivel bij het aanklagende geweten en deze twee tooveren Christus voor het geloofsoog weg. Zoo moet dan de Geest Gods komen, heden, morgen, overmorgen, zooals Hij gisteren deed, opdat Hij door Zijn Evangelie u in uw hart Christus openbaart, zoodat gij Hem hebt en als gij Hem dan hebt, dan hebt gij de verlossing in Hem. Dat is dus het geheim, hoe ik van al mijn zonde en ellende verlost word; zonde en gij, en nu de Heere Jezus daartusschen, de Heere Jezus naar u toegekeerd, dan zijn de zonden achter Zijn rug. Toorn, verdoemenis, nood, dood, vreeze des doods — en gij: Jezus Christus daartusschen, opdat gij Hem hebt en dan hebt gij de verlossing. Eerst de persoon en dan de verlossing. — En nu is dat een worden, een verlostworden bij voortduring. Wanneer gij dood zijt, zondigt gij niet meer en de ellende houdt op. Maar zolang gij leeft en ademt, zult gij zondigen en zal de ellende elke dag nieuw zijn en zijt gij nu uit God, dan moet gij elke dag verlossing hebben. Dan kunt gij u in de angst van uw ziel niet eens te slapen leggen, maar bedelt gij bij den Heere om een stuk brood, al is het ook nog zoo klein, om een dronk water uit de fontein des levens, anders moet gij omkomen in uw nood. Zoo is het dus een voortdurend verlostworden van de zonde, die de ellende veroorzaakt en van de gevolgen der zonde, van de ellende. — In deze dagen van benauwdheid¹⁾, in deze nachten van angst, waarin de een zoo, de ander weer op een andere wijze met de dood worstelt, en de dood zoo schrikkelijk rondwaart, kunt gij met uw redeneerend verstand niet vasthouden aan het geloof, maar is er in waarheid een strijd op leven en dood. Ja de mensch kan zichzelf bedriegen en denken, dat hij niet denkt, wat hij toch wel denkt; maar wie oprecht is voor God, weet wel, wat er in zijn binnenste omgaat. Daar moet voortdurend dag aan dag, uur aan uur een verlostworden plaats vinden, als men het ten minste niet al te licht opneemt. Werkelijk, geen Christenmensch kan zich uit zichzelf helpen met de wetenschap, kan uit zichzelf zich helpen met de letter, maar er moet redding, verlossing zijn en opdat er redding en verlossing

¹⁾ In die dagen heerschte te Elberfeld de cholera.

zij, wordt de Heere zelf, wordt Zijn sterkte aangeroepen. Dat is geen ware benauwdheid waarbij men naar verlossing uitzielt, in woorden of metterdaad, maar waar men naar verlossing uitzielt, daar is benauwdheid, waarachtige, zalmakende. Men moet God, den levenden God hebben in zijn nood, in zijn ellende en dan van Hem de verlossing, het behoud.

Laat het u niet te veel zijn, dat ik u thans ga mededeelen — laat mij zeggen —: de bewegingen des Heeren, die Hij gelegd heeft in de woorden, welke in de Schrift, in het Hebreeuwsch of Grieksch, voor „verlossing” worden gevonden.

„Verlosser”, — dat is een mensch, die onophoudelijk in de weer is en rust noch duur heeft. Hij heeft geen vrede, slaapt niet, eet niet en drinkt niet, gaat door nacht en duisternis, door dood en tegenstand heen, om te komen in een zeker huis of in een zekere tent. Daar ligt iemand, die overweldigd is door den vijand en nu moet hij in dit huis of in deze tent, om dezen overweldigde te wreken, te bevrijden. Dat ligt uitgedrukt in het u bekende woord „Goël”.

„Verlossen” wil verder zeggen: komen en iemand uit zijn vreeselijke benauwdheid, uit de engte in de ruimte te brengen. Het wil zeggen: in iemand, van wien allen verzekeren, dat hij dood is, weer leven en beweging brengen, derhalve gezond maken, weer herstellen, en wegnemen alle nadeelige gevolgen of al wat zou kunnen schaden, zooals bijv. ingenomen vergif. Het beteekent ook: iemand, die, met al wat hij heeft, verkocht moet worden, wederkoopen met al het zijne ¹⁾, hem de vrijheid hergeven en hem inzetten in alle mogelijke overvloed, koninklijk, zonder hem ooit zijn lichtzinnigheid of schandelijk bankroet te verwijten, hem in alle volheid zetten en wel zoo, dat hij noodwendig daarin moet blijven. En dat ligt uitgedrukt in de u bekende Naam „Jezus”.

„Verlossen” („natsal”, zie Ps. 72 : 12; vergel. Ps. 40 : 2 en 3)

¹⁾ Het Hebreeuwsche woord „Gaäl” beteekent in de Heilige Schrift van het Oude Testament voornamelijk: wederverkoopen, los-, vrijkoopen, d.i. door geld vrijmaken, bijv. een verkochten akker of een stuk land, welk recht van vrijkoopen den verkoper of zijn naaste bloedverwant door Gods Wet verzekerd was. Lev. 25 : 25 en 26; Ruth 4 : 4 en 6. — Zoo komt het ook voor van het lossen der Gode geheiligde dingen, Lev. 27 : 13, 15, 19, 20, 31; van het vrijkoopen van een Hebreër, die zich uit armoede heeft verkocht, Lev. 25 : 48; van het vrijkoopen van Israël uit de Egyptische dienstbaarheid: Ex. 6 : 6, en uit de Babylonische gevangenschap: Jes. 48 : 20, en alzoo uit de macht des duivels. — Het beteekent: het vergoten bloed wreken, Num. 35 : 19; en eindelijk een weduwe ten huwelijk nemen als naaste bloedverwant, Ruth 3 : 13. (Zie: Gesenius, Thesaurus Linguae hebr. et chald.)

beteekent ten derde: iemand, die verzonken ligt in een vreeselijke, huiveringwekkende kuil, in slijk en steeds dieper en dieper zinkt, met macht uit dit slijk trekken en vervolgens, na den ongelukkige er uit gehaald te hebben, van al dit slijk bevrijden, reinigen en hem bekleeden met andere kleederen.

„Verlossen” („palath”) beduidt ten vierde: iets glad maken, glibberig maken en het zóó in een oogenblik uit de sterke vuist van een ander doen glijden, zoodat het er uit verlost is. Het beteekent: uitrukken uit de macht van een sterke en dan zeggen: Het is mijn!

Ten vijfde beteekent „verlossen” (naar een Chaldeeusche woord): door iets heendringen, door alle tegenstand heen, om zodoende iemand te redden; zoodat men zich aan geen tegenstand stoort, het moet en zal er door, hij moet verlost worden.

En in verband daarmee staat een zesde beteekenis van „verlossen” („padah”): in iemands gevangenis inbreken en daar deur, slot, grendels en banden, alles verbreken, in stukken slaan en uit de gevangenis uitleiden.

Zoo zien wij dus, wat naar het Hebreeuwsch een verlosser is en wat hij doet.

Van gelijke beteekenis zijn de Grieksche woorden voor „verlossen” („ruethai” en „sôzein”, Matth. 6 : 13; Rom. 7 : 24; 1 Thess. 1 : 10). Zij beteekenen ook: uitvoeren uit de engte, glibberig maken, zoodat het de klem ontglijdt; de dooden levend maken, de verlorenen verlossen; volkomen gezond maken, weer herstellen, zalig maken.

Verder beteekent het ook („apalassomai”, Luk. 12 : 58): voor iemand opkomen, maken dat de schuldeischer zijn aanklacht tegen zijn schuldenaar intrekt, zich voor bevredigd verklaart, zoodat de schuldenaar weer op vrije voeten gesteld wordt en weer in de gunst komt van hem, dien hij beleedigd heeft. Er komt dus iemand, en maakt, of door een minnelijke schikking, of door betaling der schuld den schuldige vrij.

Dan komt er een woord, aan dit gelijk, („exagorazô”, Gal. 3 : 13; 4 : 5). In het openbaar, op de markt, werd vroeger gericht gehouden en nu is er een, die als slaaf verkocht moet worden, of hij wordt als staatsmisdadiger ter dood veroordeeld. Daar komt er iemand voor hem op, hetzij als borg, hetzij door het proces voor hem te winnen en zoo wordt hij dus op de markt vrijgelaten, vrijgesproken en in zijn eer hersteld. Eigenlijk beteekent het: opkoopen, of iets zóó koopen, dat men er wat aan verdient; vervolgens: los- of vrijkoopen.

Eindelijk komt er nog een woord, dat beteekent: loskoopen,

bijv. van de galeiën of uit de gevangenis, door betaling van de verlangde losprijs („lutroô”, Tit. 2 : 14; 1 Petr. 1 : 18; Luk. 1 : 68). — „Apolutrosis”: verlossing of bevrijding uit de ellende door een tusschenbeidekomend losgeld. Rom. 3 : 24; 1 Cor. 1 : 3; Ef. 1 : 7 en 14; 4 : 30. ¹⁾

Alle beteekenissen komen dus hierop neer: Er is iemand, die rust noch duur heeft, hij vraagt naar hemel noch aarde, zijn paleis is hem geen paleis meer. Hij vraagt niet naar nacht of nevel, hij gaat door alles heen, om te komen in uw huis, waar gij, overweldigd door zonde en nood, op uw bed ternederligt: hij moet u gered weten. Hij komt en trekt u uit de vreeselijke kuil, uit de grondeloze modder en zet u op een rots, die allen vijand, allen nood, allen dood te hoog is. Hij zegt: „Die is mijn!” Hij ontruikt aan de macht van den sterke, breekt door, door de benedenste deelen der hel heen, komt en geeft zichzelf over, wordt borg en plaatsbekleeder, betaalt de schuld, wordt een voorspraak en de schuldige gaat vrij uit. En dat niet alleen, maar hij herkrijgt, hoewel hij door eigen schuld alles had verloren, nochtans de vrijheid en al het verlorene en wordt daarbij gezet in koninklijke overvloed. En dit alles wordt goed voor hem bewaard, zoodat hij het nooit meer kan verliezen.

Zoo wordt men dus van al zijn zonden en zijn ellende verlost, als de Verlosser, de Bloedwreker, de Borg, deze Voorspraak zich opmaakt en zegt: Ik wil niet, dat deze nederdaalt in het verderf, Ik heb een verzoening voor hem gevonden.

Vragen wij nu: Wat verlost Hij? of wie verlost Hij? Naar het Oude Testament is het uitgedrukt in de Psalm:

Nooddruftigen zal Hij verschoonen,
Aan armen, uit genâ,
Zijn hulpe ter verlossing toonen.

Dat zijn degenen, die op Hem vertrouwen, Zijn knechten, dat is Israël, doch het Israël, dat wij vinden in de 130ste Psalm: „En Hij” — lezen wij in Vers 8, — „zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.” — Dus een Israël, Zijn Israël, zonden heeft het, vele zonden; — uit alle zonden wordt het verlost.

Naar het Nieuwe Testament is het uitgedrukt in het woord „wereld”, d.w.z. wat verloren is. „De Zoon des menschen is

¹⁾ Het woord „padah” beteekent in de Heilige Schrift des Ouden Testaments hoofdzakelijk vrijkopen door een losgeld (Ex. 13 : 13 en 15; 34 : 20; Lev. 27 : 27; Ex. 34 : 20; Ps. 49 : 8), en zoo van de slavernij bevrijden. 2 Sam. 7 : 23; Jes. 35 : 10; vergel. Gesenius, Thesaurus, p. 1991. En zoo beteekent „pidjom” hetzelfde als het Grieksche „lutron”, het losgeld waarmee iemand of iets wordt vrijgekocht. Zie Sanct. Pagninus Thesaurus, p. 2038.

gekomen, om op te zoeken en zalig te maken, wat verloren is”, wat weg is. Hij zoekt, Hij zal vinden en verlossen, anders is het voor eeuwig een prooi van het verderf en blijft het eeuwig in de hel.

Vragen wij verder: Waarvan verlost Hij? — Van de toorn Gods, van de toekomstige toorn, van het geweld des duivels, van de macht des doods, van de pestilentie der hel, van alle ongerechtigheid, van alle zonden, uit alle benauwdheden, uit alle verdrukkingen, uit iederen nood, van alle kwaad.

Vragen wij voorts: Wat is de drijfkracht van deze verlossing? Gods liefde. Hij geeft er geen rekenschap van, Hij behoeft geen mensch verantwoording te doen van hetgeen Hij doet. Evenmin als daarvan, dat Hij ook in deze dagen de levensdraad afsnijdt van iemand, van wien de gansche stad zou wenschen, dat hij nog leefde. — God heeft vrijwillig lief, als Souverein. Hij heeft lief, omdat Hij liefheeft. De drijfkracht is eeuwige barmhartigheid, de rijkdom Zijner goedertierenheid, vrije ontferming. — Bij Hem, die de verlossing aanbrengt, is de drijfkracht: de wil des Vaders! „Mijn Vader heeft Mij geboden, om die en die ziel te verlossen; Mijn Vader wil het dus, daarom ben Ik gehoorzaam, ga voor die ziel in de dood en geef haar het leven!” Dus ligt de grond waarlijk niet in de mensch, maar in God, in Zijn vrij welbehagen; wat de uitvoering betreft, ligt hij in Christus Jezus, in Zijn volkomen gehoorzaamheid, om de wil des Vaders te doen.

Deze verlossing geschiedt — waardoor? Door een sterke hand en een uitgestrekte arm. Door Gods goedertierenheid en goedgunstigheid, door de Naam van God den Heere, door Christus, door Christus' bloed, door Christus' dood, doordat Christus Zijn ziel geeft voor de Zijnen, doordat hij zichzelf geeft, zich geheel en al overgeeft als Borg, Plaatsbekleeder, Hoogepriester en Zoenoffer.

De verlossing worden deelachtig allen, die Christus door een waar geloof worden ingeplant en Zijn weldaden aannemen. Dat zijn verlorenen, raad- en reddeloozen, zij worstelen met de dood. Dood en duivel hebben hen weldra verslonden, het is met hen uit en gedaan; nog een seconde, — is er geen verlossing, dan moeten zij eeuwig in de hel verzinken en alle duivelen roepen: „Wij hebben u!” Daar wordt de Naam-Jezus aangeroepen, Hij is daar, en Hij helpt. Zoo geeft Hij verlossing en deze verlossing geeft Hij ter verheerlijking van de Naam van God den Vader en ter verheerlijking van Zijn Jezus-Naam.

De vrucht der verlossing is, dat Gods verlost en altijd wederkeeren, Babel houdt hen niet vast; dat de verlost des Heeren nimmermeer beschaamd worden in hun hoop op den levenden Heiland. De vrucht der verlossing is, dat gezien wordt de vrucht des Geestes, de ware dankbaarheid, alle werken. De vrucht der verlossing is, dat zij voortgezet wordt en voleindigd, tot de eindelijke verlossing, als de verlost des Heeren overgaan uit deze ellende in de eeuwige heerlijkheid. En dit staat vast, alles vast en onbeweeglijk in het Woord. Evenals in het woord: „Er zij licht!” alles licht werd en was, zoo staat deze verlossing onwankelbaar vast in het woord, aan het kruis gesproken: „Het is volbracht!” —

De almachtige Verlosser nu, die ons de afgelopen week heeft doorgeholpen, drage ons naar de macht van Zijn barmhartigheid ook deze week, die voor ons ligt. Dit blijft staan: verlost van alle zonde, van alle ellende, worden allen, die den Verlosser aanroepen. Zij roepen en daar is Hij! Hem te bezitten is beter dan het leven. Hij doet steeds wonderen, als het maar om Hem gaat: „Daar, mijn God, daar hebt Gij mijn leven, wees mij genadig!” Houd uw leven niet vast, gij kunt het ook niet, geef het Hem en neem Hem. Houd bij Hem aan en laat niet los, tot dat gij Hem hebt. Hebt gij Hem vandaag gevonden, maar hebt gij Hem vannacht niet meer — hebt gij Hem vannacht gevonden, maar hebt gij Hem morgen niet meer: — houd aan, tot gij Hem hebt. Het lieve tijdelijke leven, leg het in Zijn hand. Dat Hij maar ons leven zij, dan zal Hij het met het tijdelijk leven welmaken. Wie gelooft, die heeft geen tijdelijk leven meer, maar hij heeft een eeuwig leven.

En nu zou ik u gaarne grond onder de voeten geven, opdat gij daarop moogt gezonken zijn tegen iedere benauwdheid der hel. Deze grond: voor God is er een rechtsgrond, die heeft God zelf gelegd, een rechtsgrond, waarop Hij uw zonde en schuld vergeeft, de straf wegneemt en ook de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus u toerekent als uw gerechtigheid en ze u schenkt; alzoo dat gij door Hem wordt beschouwd, als hadt gij nooit één zonde gehad, maar alle geboden gehouden. Deze rechtsgrond heeft God gelegd, zoodat het voor God gerechtigheid is, gerechtigheid zijn kan en gerechtigheid blijft, ja zoodat, ofschoon de duivel, het verklagende geweten, de veroordeelende wet anders spreken, het toch gerechtigheid blijft voor God, als Hij zegt: „Gij goddelooze zijt rechtvaardig, gij onheilige zijt heilig voor Mij; want hier is de rechtsgrond. Aan Mijn gerechtigheid moest worden voldaan,

betaling moest Ik hebben. Gij kunt niet betalen, gij maakt uw schuld slechts altijd grooter. En er is ook geen schepsel, in hemel noch op aarde, waar gij ook zoekt, dat voor u zou kunnen betalen. Daar heb Ik dan Mijn Geliefde, het dierbaarste, dat Ik had, overgegeven, Mijn Zoon, God en Mensch. Hij heeft uw verdorven natuur aangenomen en, zonder zonde te hebben, voor de zonde betaald! De betaling heb Ik van Hem gekregen, en nu is er niets meer tusschen Mij en u! Ik ben uw God! Ik ben bij u, wanneer gij door het vuur gaat, opdat de vlam u niet verteert. En als gij door het water gaat, opdat de wateren u niet verzwelgen! Zoo vrees dan niet, gij wormpje Jakobs! Ik help u, uw Verlosser!” En nu heet het: In den Heere hebben wij tegen onze ongerechtigheid gerechtigheid, en tegen onze krachteloosheid — want een mensch kan niets aannemen, tenzij het hem van Boven gegeven wordt, — tegen onze krachteloosheid: kracht!

Amen.